

СПРОВОЂЕЊЕ ОРГАНИЗОВАНОГ СКРИНИНГ ПРОГРАМА ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ РАКА ДОЈКЕ У ОКТОБРУ – МЕСЕЦУ БОРБЕ ПРОТИВ РАКА ДОЈКЕ

По препоруци Светске здравствене организације, у Републици Србији се од децембра 2012. године спроводи Програм организованог скрининга рака дојке, који има за циљ смањење смртности и унапређење квалитета живота оболелих жена.

Организовани скрининг рака дојке подразумева позивање и преглед мамографијом (радиографско снимање) жена циљне популације од 50 до 69 година једном на сваке две године, јер од укупног броја новооболелих жена у свету око 33% жена су старости од 50 до 64 године.

Институт за јавно здравље Ниш, као референтна установа врши координацију спровођења Националног скрининг програма за рано откривање рака дојке на територији Нишавског и Топличког округа. До сада су организованим скринингом за рано откривање рака дојке обухваћене жене старосне доби од 50-69 година са подручја града Ниша (од почетка фебруара 2013 године) и жене старосне доби од 50-69 година са подручја града Прокупља (од јануара 2016. године). Поред жена са подручја града Ниша и Прокупља, у оквиру Националног скрининг програма за рано откривање рака дојке до сада су прегледане мобилним мамографом и жене из 4 општина Топличког округа (Блаце, Куршумлија, Прокупље, Житорађа) и 3 општине Нишавског округа (Ражањ, Сврљиг, Гацин Хан). Прегледи мобилним мамографом су бесплатни (није потребан упут, већ само здравствена књижица) за жене старости од 50 до 69 година, без симптома малигних болести дојке.

Дом здравља Ниш је у 2018 години позвао 1 750 осигураница циљне групе од 50 до 69 година (5% од укупног броја циљне популације жена). 1 494 осигураница је пристало да учествује у скринингу (85,4%) и њима је урађена мамографија. Током 2018. године у Дому здравља Ниш радиолошки је дијагностификован 33 ново откривени карцином дојке.

У складу са Законом о здравственој заштити (Сл. Гласник РС, бр 25/19) Министарство планира интензивирање спровођења организованог скрининга рака дојке, укључивањем свих здравствених установа са територије Републике Србије које поседују мамограф у организовани скрининг рака дојке. Свим здравственим установама које поседују исправан мамограф, послата је инструкција о позивању жена циљне популације у циљу повећаног обухвата скрининг мамографијом. Позивање жена циљне популације ће се спровести слањем позивних писма путем «Поште» како би што боље спровели организовани скрининг рака дојке у наредном периоду.

Препоруке Министарства здравља и Канцеларије за скрининг рака «Др Милан Јовановић Батут» у циљу остварења повећаног обухвата циљне популације жена (50-69 година) мамографијом су да ДЗ Ниш позива 24 жена дневно (4 жене на један сат) док су за ДЗ Прокупље да позива 17 жена дневно (3 жене на 1 сат).

ДЗ Ниш је већ обезбедио 24 термина дневно за скрининг мамографију у поподневној смени од 12 сати до 19.40 сати, (на 20 минута) тако да ће у наредном периоду практично бити урађене 4 скрининг мамографије на 1 сат.

На територији осталих општина где се не спроводи организовани скрининг рака дојке, односно где се жене не позивају лично, постоје такође могућности обављања превентивног прегледа дојки жена. Превентивни прегледи се у том случају обављају код гинеколога и лекара опште медицине, када лекар прегледа жену и ако је животне доби од 50 до 65 година живота упути је на мамографију, али ако се ради о

женама које су млађе од 50 година, лекар приликом прегледа процењује да ли ће жена бити упућена на мамографију или на ултразвучни преглед дојки, или ће обавити само палпаторни преглед дојки који је у датом моменту довољан. Жене које у својој породичној анамнези имају блиске рођаке са оперисаним раком дојке (мајка, сестра, бака) на ове прегледе се јављају без икаквих позива, редовно и чешће него једанпут у периоду од две године. Према доступним подацима, ширењем свести о превенцији ризикофактора и променом начина живота код око 25% до 33% жена може се превенирати рак дојке.